

VLADIMÍR MATĚJKA
Z LÁSKY
K NENÁVISTI

Z LÁSKY K NENÁVISTI

Vladimír Matějka

PROLOG

Tomu místu v lese jsem se měl raději vyhnout. Mezi pokroucenými stromy jen samé kameny a sotva jsem se vyškrábal na neveliký vršek, abych se rozhlédl kolem, zjistil jsem náhle, že nevím, kde jsem, ani jak jsem se sem dostal, i když krajinu kolem jsem znal jako své boty. Okamžitě jsem si vzpomněl na pověst o bludném kořenu, který není radno překračovat. Až dosud jsem tuto pověru nebral vážně, ale teď jsem musel uznat, že na ní může být něco pravdivého. Nebo že by nebyl původce mého problému bludný kořen?

Já tenkrát opravdu bloudil, vše kolem bylo náhle cizí a neznámé. Ani nevím, jak jsem se tam odtamtud vymotal.

Když jsem přišel domů, prostudoval jsem veškerou literaturu o tomto kraji a lesu a zjistil jsem, že v těch místech mělo kdysi stát královské město, můžeme mu říkat třeba Libohvozd, které zaniklo před třicetiletou válkou. Nedalo mi to, pátral jsem dále, a v jistých starých rukopisech jsem narazil na události vedoucí k zániku města. A o nich jsem se rozhodl vám vyprávět.

Takže, je jaro roku 158., a vše právě začíná...

1. KAPITOLA

Kopcovitou krajinou s hlubokými lesy sem tam prosvětlenými loukami a kamenitými poličky se v odpoledním žáru zvolna ubírala úzkými úvozovými cestami skupina šesti kupeckých vozů taženými koňmi. O žebřiny vozů se spíš opírali, než pomáhali tlačit chasníci ozbrojení meči, dlouhými kopími a sudlicemi.

Skupinu vedl postarší, podsaditý muž, jedoucí na bělouši. Starostlivým pohledem prozkoumával terén před sebou, ale i za sebou, když se co chvíli otáčel. Občas pobídl koně do klusu, rychle projel úsekem, který se mu zdál nebezpečný, s pistolí v ruce, aby ji pak zasunul zpět do pouzdra u sedla, když se na vyvýšeném místě zastavil a obhlížel krajinu kolem sebe.

V koloně jel také další jezdec. Mladík hrdý na svůj rašící vous, na svůj pěkný šat i na ušlechtilé zvíře pod sebou, jehož temperament se snažil tu více, tu méně úspěšně držet na uzdě. Ten krajinu nepozoroval. Považoval ji za nudnou a nezáživnou, na rozdíl od dívčiny, jedoucí na kozlíku, u kterého se stále držel. Právě jí dovyprávěl, snad už po třetí, jak se včera, v poslední den výročního trhu, z něhož se právě vraceli, strhla v místní krčmě krvavá bitka, a on sám, jen za pomoci rychtáře a jeho dvou pomocníků, kteří mu spíš překáželi, než pomáhali, rváče dílem vyházel ven, dílem omráčil a ostatní zahnal na útěk.

„...pět jich skončilo na slámě místní šatlavy. Doufám, že je za to, že zhřešili proti míru při jarmarku, kat vymrská z města,“ dokončil

svoje vyprávění. Setřel si pot z čela a poté si povzdechl: „Já mám takovou žízeň!“

Dívčina, oděna v lehký kabátec s kapucí, která skrývala její tvář, po něm pohlédla, objevily se její zlaté kadeře a profil, z kterého mladík nemohl odtrhnout zrak.

„Napijte se, pane,“ řekla, maloučko se usmála a v jejích modrozelených očích vesele zajiskřilo. Sáhla za sebe do vozu, vytáhla opletený džbánek a podala mu ho. Mladík po něm sáhl, zhluboka se napil, noře se do hlubin jejích očí.

Náhle vyprskl tekutinu tak, že ta zasáhla kočího sedícího na pravém koni spřežení do zad, praštil džbánkem o zem a zařval: „Voda! Chcete mě snad otrávit?“

Dívka se rozesmála, snad tu jeho reakci čekala, a to mladíka ještě víc rozčílilo. „Voda! Copak jsem nějaký dobytek nebo sprostý chlap, abych pil vodu!?“ Prudce bodnul koně do slabin a vyrazil tryskem vpřed.

2. KAPITOLA

Přibližně v tu dobu, necelou půl míli odtud, odpočívali v zákrutu říčky dva muži. Jejich koně se volně pásli na přilehlé louce. Jeden z mužů, tak ve stáří dvaceti pěti let, se zvolna oblékal po osvěžující koupeli, druhý, o něco starší, se snažil na provizorním ohništi opéci dvě ulovené ryby.

Mladší, sedě na kameni, pracně vsoukával své nohy do vysokých jezdeckých bot, podíval se k ohni a řekl: „Neměli jsme zde zastavovat. Do města je to už sotva hodina jízdy a u otce by nás čekala jiná hostina než tyto čudly.“

Starší muž na to nereagoval a dál se snažil svým dechem donutit oheň k většímu žáru.

„A vodní pych,“ pokračoval mladík, „je v tomto kraji dost přísně trestán. Jako dítě jsem viděl nejednu popravu pytláků, co si nedali říci jako ty.“

„Však pánům neubude,“ zabručel muž a hodil do plamenů další náruč suchých klacků.

Mladík byl po chvíli s oblékáním hotov, chodil sem a tam, kontroluje, zda je s jeho šaty vše, jak má být.

„Pane Vítku, ryby jsou připraveny,“ obrátil muž k mladíkovi. „Jen se na jazyku rozpustit.“

„Děkuji, Šimone, ale nemám hlad.“

„Jak poroučíte, pane,“ pravil Šimon a hned se do jedné pustil.

Z dálky zazněl výstřel.

Oba zpozorněli. Snažili se určit směr, odkud se ten zvuk ozval, ale nebylo to možné.

Pohlédli na sebe.

„Asi nějaký pytlák,“ řekl Šimon a dál se věnoval rybě.

„Teď, v tuto dobu?“ podivil se Vítek. Chtěl ještě něco dodat, ale celá série ran, tak dobře dvacet, mu v tom zabránila. Rozběhl se ke koni, Šimon za ním, dohonil ho, až když se mladý pán vyhoupl do sedla. Šimon chytl jeho koně za uzdu.

„Pane, neblázněte, nikam nejezděte. Je to asi pořádná mela. Jestli se ti chudáci ubrání, dobře, ale jestli ne, tak ti lotrové zabijí i vás.“

„Pust!“ nařídil mu vztekle Vítek, a když viděl, že Šimon dál drží uzdu, bodl koně do slabin, ten se vzepjal a Šimon se válel v trávě. Hned však vyskočil, dvěma skoky byl u svého vraníka, vyšvihl se na něho a už se hnal za svým pánem.

Voda se rozstříkla pod kopyty jejich tryskem se ženoucích koní a směr jim určovaly sporadické výstřely a poté, co vyjeli z údolí řeky, i řinkot mečů a křik bojujících mužů. Vítkovi se zdálo, že zaslechl ženský výkřik. Hmátl po pistoli, natáhl obě kolečka s křemeny a nasypal do misek pod nimi trochu střelného prachu.

Objeli výběžek lesa a za ním se jim naskytl pohled na skupinu vozů na planině, kolem nichž se tvrdě bojovalo, nejvíc u posledních tří vozů postavených do nepravidelného trojúhelníku, jakési primitivní vozové hradbě. Dalším dvěma vozům opodál trčela kola do nebe, byly zjevně vyrabované a opuštěné. Poslední vůz této kolony byl daleko vpředu, posádka se asi pokoušela lupičům ujet. Marně. Hájil ho jeden jezdec a asi čtyři pěší proti dvěma jezdcům a šesti pěším.

Nejblíže k nim se nalézal jezdec v kupeckém obleku, byl zle tísněn třemi pěšáky s halapartnami, chtěli ho strhnout na zem nebo zranit koně, on se jim však obratně vyhýbal a odrážel jejich rány mečem. Snažil se dostat k přednímu vozu, kde se lupič na koni, v železné přilbě, zakrývající mu obličej, a v kyrysu, pokoušel vytáhnout z vozu zuřivě se bránící dívku a dostat ji k sobě na koně. Tomu se marně pokoušel zabránit mladík na hnědáku. Druhý jezdec v širokém klobouku ho však přitiskl k boku vozu a bil šavlí tak divoce, že mladík měl co dělat, aby vykryl jeho rány. Při jednom dívčině zoufalém výkřiku provedl s koněm výpad a sekl protivníka do ramene, až se na jeho šatě objevila krev. K další ráně se však nedostal. Jeden z pěšáků se k němu zezadu přiblížil a praštil ho sudlicí do hlavy tak silně, až spadl z koně. Také kupci na bělouši se vedlo zle. Poté, co se probil k přednímu vozu, octl se také na zemi, když jeho koni probodli kopím břicho. Než se zpod něho dostal, utržil několik ran. Kdoví, jak by to s ním dopadlo, kdyby se k němu už nepřihřítíl Vítek následován Šimonem. Ze vzdálenosti deseti kroků na útočníky vypálil z obou hlavní pistole, vjel mezi ně, dva povalil a třetího sekl mečem, až rozhodil rukama a dopadl na trávu, kde zůstal nahnutě ležet. Šimon také vystřelil a to se už loupežníci u tohoto vozu rozprchli na všechny strany. Jezdec v brnění nechal dívčinu dívčinou a prudce vyrazil pryč za svým zraněným kolegou, který předkloněn, drže se za zraněnou ruku, směřoval k lesu. Ostatní, co obléhali a částečně už dobyli zadní vozy, když viděli své prchající kamarády a velitele, a jezdce na ně směřující, zanechali boje, semkli se do houfu a chráníce se dlouhými kopími, ustupovali k zalesněnému kopci.

Bylo po boji.

Vítek se ihned vrátil k prvnímu vozu, u kterého se těžce zvedal ze země kupec. Dívka se mu snažila pomoci, ale její chabé síly na to nestačily. Vítek seskočil a pomohl jí postavit muže na nohy.

„Děkuji vám,“ řekla mu dívka a slabě se usmála.

Muž, ačkoliv byl celý od krve, a přes rány, které utržil, se nezdál být nějak vážně raněný.

„Přijměte ode mě dík, přišel jste se svým druhem právě včas. Už nám začínalo být úzko. Ale kdo jste a odkud se tu berete?“

„Já vás znám. Vy jste kupec Jíra Koutecký zpod věže. Jako kluk jsem k vám do krámu s naší služkou chodil nakupovat. Vůbec jste se od té doby nezměnil, snad vám jen přibýlo víc šedivých vlasů. Nepamatujete si na mě?“

„Nejste snad...“

„Ano, Vítek, syn radního Jakoubka. Vracím se, protože...“

„Já vím. Váš otec na tom není zrovna nejlépe. Ale teď promiňte, musíme co nejrychleji zmizet. Bojím se, aby se sem ti lumpové nevrátili s posilou. To by bylo hodně zlé.“ Obrátil se ke svým zdravým druhům, kteří se k němu seběhli. „Rychle, naložte naše raněné a mrtvé na vozy a fofrem pryč!“

„Pan Soběslav je mrtvý! Leží támhle pod vozem!“ přiběhl jeden z pacholků a ukazoval na nedaleký povoz. Jíra s dcerou, Vítek, Šimon a dva chlapi tam hned spěchali.

Nebyl to vůbec hezký pohled, co se jim naskytl, když ho vytáhli zpod vozu. Mladý pán měl zakrvácenou hrud' a rozseklou hlavu. Skrz řinoucí se krev prosvítala lebeční kost.

Dívka se nad ním sklonila.

„Dýchá!“ řekla překvapeně a s úzkostí i nadějí se na ně otočila.

„No, Šimone,“ pobídl Vítek svého sluhu. „Teď máš možnost předvést své ranhojičské umění, kterým ses vždycky tak chlubil.“

„Ale nejdřív ho dáme na vůz a potom ho můžete ošetřovat, jak chcete,“ pravil Jíra rozhlížeje se kolem.

Zatímco chlapi pod dohledem Šimona a dívky prováděli jeho příkaz, poručil Jíra pacholkovi, aby chytil koně pana Soběslava, který se pásl opodál, a tryskem na něm ujížděl do města, ztropil tam poplach a požádal rychtáře, aby jim poslal na pomoc ozbrojený oddíl.

Skoro všichni z kupecké družiny byli nějak zraněni. Mrtvých bylo pět a těch, co se mohli sotva hýbat, asi dvanáct. Ty uložili na vozy co možná nejpohodlněji a provizorně je obvázáli. Pana Soběslava si vzal do vozu sám Jíra, jeho dcera pod něj položila svůj plášť, aby neležel na prknech podlahy povozu a chtěla mu rány omýt vodou. Šimon ji zarazil, našel v láhvích nákladu tu s nejsilnější kořalkou, sám ji vybral ochutnáváním, podal ji dívčině a ta se pustila do práce. Bylo vidět, že už v tom má praxi. Jak přiznala Vítkovi, který jel vedle povozu, chodí pomáhat do místního špitálu Nejmilosrdnějších bratří, také na ní vymámil, aby mu řekla, jak se jmenuje. Že prý Mariana. A on na to, že je to hezké jméno.

Šimon zatím natrhal kusy plátna na pruhy a obvázal nejdříve zraněnému hlavu a poté další krvavé rány.

Vozy pokračovaly v cestě o hodně pomaleji než dříve, chráněni těmi ozbrojenci, co ještě byli schopni držet zbraň. Jíra nechal nabít arkebuzy a pistole a položit je vedle raněných, aby se mohli alespoň

takhle bránit v případě dalšího útoku. Všichni dobře věděli, že lupiči by nikoho nešetřili.

Teprve po více jak dvou hodinách a projetí několika vesnic, kde sedláci zírali s otevřenou pusou na ten zbídačelý průvod, a jen někteří z nich byli ochotni poskytnout vodu raněným, se před nimi objevili ozbrojení jezdci z královského města Libohvozdu.

Velitel skupiny, rychtář, se hned začal kupce Jíry vyptávat, kde a co se stalo.

„Přepadli nás u Šípů, pane Beldnere, a bylo jich dobře na padesát, dost jsme jich posekali, ostatní utekli do lesa. Tady Vítek, syn konšela Jakoubka, se svým sluhou, nám v těch nejhorších okamžicích přispěchali na pomoc.“

Královský rychtář, celý v kroužkové zbroji a s přilbicí na hlavě, si Vítku nedůvěřivě prohlédl, hned se však obrátil ke kupci a řekl: „Doprovodím vás do města. Hned za námi by měla vyjet větší skupina vedena mým zástupcem. Ta snad ty ničemy polapá. Měli jsme zprávy, že se tu v okolí potloukají rybníkáři a propuštění vojáci, už si na ně pár lidí stěžovalo, ale že je jich tolik, to jsme vůbec netušili.“

Vítek se během jejich hovoru poněkud stáhl dozadu. Přemýšlel, tak jako celou cestu z Paříže, co ho v jeho rodném městě čeká, co otec, kterého už přes deset let neviděl a jehož dopis, ve kterém mu psal, že už zde asi dlouho nebude, mu udělal škrt přes všechny jeho plány. Cítil, že město, do kterého se vrací, už není tím, které opouštěl. Nevěděl, co ho čeká, jak je na tom otec, a potom tohle přepadení. To nevěstí nic dobrého.

Snad jedinou oporou mu může být jeho světem protřelý sluha,

který mu v Paříži poskytl pár dobrých služeb. Jenže on opustil Čechy o mnoho let před ním, takže jeho známosti z pařížského podsvětí, a nejen z něho, mu tady nebudou nic platné. Kdoví, třeba z Čech odjel kvůli hrdelnímu reversu. U těchto lidí člověk nikdy neví.

Vítek se pozorně podíval na královského rychtáře jedoucího před ním, na jeho úzkou, dlouhou tvář s protáhlým nosem, úzká pevně sevřená ústa a chladné, modré oči. Je asi jen o trochu starší než on, takže, jestli zde vyrůstal, musel by ho z mládí znát, přesto mu byla jeho tvář úplně cizí.

Z jeho neveselých úvah ho vyrušil koňský dupot před nimi. Po obou stranách úvozové cesty, po které se ubírali, se proti nim řítily velké skupiny jezdců. Zastavili se u nich jen krátce, koně byli stejně netrpěliví a plní bojového očekávání jako jejich jezdci. Zástupce rychtáře, menší, podsaditější chlapík s kyrysem na hrudi, se pozdravil se svým nadřízeným, vyměnili si pár vět a trestní výprava znova tryskem vyrazila vpřed, a když se po nich rozplynul prach, Vítek uviděl, že se jejich doprovod ztenčil na pár jezdců. Ostatně, nebylo jich už třeba. Za nejbližší zatáčkou, na pozadí hor, se před nimi objevila silueta města, s věží kostela uprostřed, která spolu se střechami domů vyčnívala za masivní hradební zdí zesílenou v pravidelných odstupech baštami.

Ještě víc přitáhl uzdu, nechal vůz přejet a pak se za ním vydal tak, aby viděl jeho zadní stranu. Dívka se skláněla nad raněným a dávala mu pít. Šimon seděl vedle, ruce v klíně, zřejmě už udělal vše, co mohl, a teď už jen pozoroval pacienta a uvažoval o tom, zda přežije, či nikoliv.

Vítkovy oči se znova vrátily k Marianě. Zkoumal její menší, drobnější půvabnou postavu, do tváře jí neviděl, zakrývaly ji plavé, dlouhé vlasy. Musel si přiznat, že se mu docela líbí. A což teprve když jeho zrak sklouzl po její siluetě o něco níže. To jen nasucho polkl.

Otočila se na něho, jako by cítila jeho upřený pohled. Usmála se a její velké černé panenky se zaleskly. Usmál se také a zapomněl při tom na čas. Teprve klopýtnutí koně ho vrátilo do reality.

„Jak je raněnému?“ zeptal se a pohlédl na Šimona, ale pak se znova vrátil k její tváři.

„Je mezi životem a smrtí. A ještě dlouho bude,“ prohlásil Šimon.

„Já si myslím, že se z toho dostane,“ šeptla dívka.

„O tom nepochybuji, musí se uzdravit, když se o něho stará pak půvabná panna,“ odpověděl jí Vítek. Mariana se začervenala a obrátila se rychle k raněnému.

To se už blížili k městské bráně. Před ní postávalo několik ozbrojených strážných. Kolona se zastavila, ale jen nakrátko, královský rychtář cosi křikl na strážné a pak mávl na kočího, aby pokračovali v jízdě. Kola vozů rozezvučela klenbu brány a oni se octli v rušných, úzkých městských ulicích.

Zastavili se na náměstí. Vozy obklopilo plno lidí, ozýval se pláč, nářek a křik, když z vozů začali vynášet raněné a pak i mrtvé. Ty odnášeli rovnou do nedalekého kostela.

Vítek se stále držel prvního vozu. Kvůli lidem, co se mačkali kolem, musel seskočit z koně, aby někoho neporazil a uvázal ho za jeden z postranních příček vozu. Chlácholil ho, neboť kůň začínal propadat panice a vzpínat se. Náhle do něho vrazil mohutný chlap. Spolu

s dalšími třemi si razil neomaleně cestu davem. Vítek v něm okamžitě poznal Jana Přibíka, otce raněného mladíka. Ten se vyhoupl do vozu a sklonil se nad ním. Chytil ho za ruku a podíval se do jeho bolestí zmučené tváře. Dívka vstala a ustoupila až ke kočímu. Muži, kteří ho doprovázeli, mezitím strčili dovnitř nosítka, vlezli dovnitř a pomalu přendali raněného z provizorního lůžka na nosítka.

Kupec Jíra, co sem rychle přispěchal a chtěl jim pomoci, byl hrubě odstrčen.

„My se o něho postaráme. Teď už je v dobrých rukách,“ řekl mu jeden z mužů.

„Je mi to hrozně líto, co se stalo. Bil se jako lev,“ obrátil se Jíra k Přibíkovi. Ten na něho sotva pohlédl.

„Už jsem poslal do vedlejšího města pro lékaře,“ prohlásil jen suše.

„No, ten mu tedy pomůže,“ zabručel polohlasně pro sebe Šimon. Ne však dostatečně potichu, aby ho Přibík neslyšel.

„A to je kdo?“ zeptal se Jíry, ukázal na Šimona a podezřívavě si ho změřil.

„Pane Přibík, to je muž, co nám přispěchal na pomoc, když nás lapkové zle tísnili, tady spolu s panem Vítkem.“

Přibík jako by si teprve nyní všiml Vítkova stojícího opodál.

„Není to snad syn...“

„Ano, syn konšela Václava Vítkova.“

Přibík k němu udělal dva kroky, pak se zastavil, když si všiml, že panna Mariana pomáhá jeho mužům při snášení raněného z vozu.

„Nedotýkej se ho! Ty ne!“ skoro na ni zakřičel. „Slyšíš, nedotýkej se ho!“

Mariana zaraženě poodstoupila. Přibík přistoupil k Vítkovi.

„Tak tě tady pěkně vítám. Tvůj otec bude mít asi radost. Po tolika letech,“ řekl stroze, skoro až uštěpačně. „A věz, že ty lotry dostanu před soud a na popraviště, ať už to bude pán nebo kmán,“ dodal příkře.

„Děkuji vám za přivítání,“ odpověděl mu Vítek a uklonil se mu. Přibík úklonu neopětoval, jen lehce kývl hlavou a rychle pospíchal k provizorním nosítkám, na kterých nesli jeho syna k nedalekému výstavnímu domu.

Vítek byl jeho ne zrovna přátelským jednáním, které si podle svého soudu vůbec nezasloužil, zaskočen, ale příliš nad tím nepřemýšlel. Měl totiž plnou hlavu myšlenek na setkání s tátou. Byl zde vedle radosti, že ho opět uvidí, i strach a obava z toho, v jakém stavu ho zastihne. Otec, když ho opouštěl, byl statný chlap v nejlepších letech, a teď je mu už přes padesát...

Odvázal udidlo, kuň už byl zcela klidný, a Šimon mu jej vzal z ruky a vedl ho za ním. Oba minuli kupce Jíru a Marianu, která mu právě otírala krev z tváře, co se řinula ze sečné rány na čele. Teprve nyní si Vítek všiml, že i vlasy má spleené krví. Asi těch ran do své tvrdé palice dostal více.

Mariana stále otáčela svoji hezkou tvářičku, teď úzkostí staženou, za průvodem pana Přibíka. Šimon ji chtěl potěšit, a proto řekl: „Nebojte se, panno, ten se z toho dostane. Má tuhý kořínek. Pokud ho ovšem nezabije ten doktor, oni totiž neznají nic jiného než pouštění žilou.“

„Určitě se uzdraví, zvlášť když se za něho bude modlit tak krásná a čistá duše, jako je vaše,“ řekl jí Vítek a Mariana se na něho usmála...

„Samozřejmě, že se za něho budu modlit. Chci, aby byl zdravý tak jako před tím útokem. Mám pocit provinění, byl přece raněn, když mě bránil, aby mě ti zlosynové neodtáhli do lesa.“ Po chvíli mlčení potichu dodala: „Jako by se to všechno stalo jen kvůli mně.“

„Myslím si, že tímhle se rozhodně trápit nemusíte. Ti chlapové šli po penězích a po zboží.“ Měl chuť ještě dodat: „Vy jste měla být jen takovým zlatým dukátem na hromadě grošů,“ ale pak si to rozmyslel, a raději začal o něčem jiném: „Chtěl jsem se zeptat, neměl mladý Přibík staršího bratra? Byl asi tak v mém věku.“

Vítek si totiž vzpomněl na svoje jinošská léta, kdy se s tímhle Přibíkem párkrát porval, tak jak už je to u kluků zvykem. Přibík byl sice o něco menší než on, ale silného a pevně stavěného těla, jako všichni příslušníci jeho rodu.

„Myslíte Zdeňka? Ten slouží na pražském hradě v osobní gardě našeho císaře a krále. Občas sem přijede, ale už dlouho, co já vím, tady nebyl.“ Během rozhovoru dokončila ošetřování otce a schovala zakrvácené kusy látek do kapsy sukně.

„Rád jsem vás poznal, i když příznávám, že bych se s vámi raději setkal za méně dramatických okolností a doufám, že budeme mít ještě možnost...“

„Já bych vám chtěl ještě jednou poděkovat, pane Vítku,“ vmísil se do jejich rozhovoru kupec Jíra, „za ten váš včasný zásah. Je vidět, že jste stejně statečný a spravedlivý člověk jako váš ctihodný otec. Jsme vám, já i má dcera, velice zavázáni.“

„Půjdu,“ řekl Vítek a pohlédl na nedaleko stojící tak důvěrně známý dům, i když nyní se mu zdál menší a omšelejší, než ho měl

uschován ve svých vzpomínkách. „Domov volá.“ Sklonil se a políbil Marianě ruku. Jak se napřimoval, zahlédl jít kolem hezkou mladou ženu, která se na něho se zájmem a lehkým úsměvem dívala. Nevnímal, jak se Mariana při jeho letném dotyku rtů celá rozzářila, ona si však hned všimla jeho pohledu, který mířil mimo ni. Pootočila se v tom směru, neznámá žena se ještě víc usmála, hrdě zvedla hlavu a zmizela jim z očí mezi lidmi.

„Tak, abychom také šli, ne?“ obrátila se Mariana na otce.

„Ano, musíme se postarat o náklad a koně...“

Vítek se s nimi rozloučil a spolu se Šimonem se prodírali davem ke svému domu a přitom, když zaklepal na dveře, měl hlavu ještě plnou neznámé ženy a jejího svůdného úsměvu. Nemusel dlouho čekat. Uslyšel uvnitř domu klepání střevíců o dlažbu a potom se jen maličko pootevřely dveře.

„Co chcete?“ ozval se za nimi tolik známý ženský hlas.

„Navštívit pána tohoto domu.“

„A kdo jste?“

„Jeho syn Vítek, copak mě, teto Žofie, nepoznáváte?“

Chvíli bylo ticho. Jen dveře se o trochu více otevřely, aby si ho mohla lépe prohlédnout, vzápětí se rozlétly a malá, drobná teta Žofie ho už líbala a objímala.

„Bože, co jsem se na tenhle okamžik načekala a tvůj otec také. Ten bude mít radost!“

Poodstoupila, aby si ho mohla lépe prohlédnout. „Vůbec jsem tě nepoznala. Jak jsi vyrostl a zmužněl.“

Vítek byl také překvapen. Teta Žofie, která vedla domácnost otce

potom, co mu v devíti letech zemřela máma, byla, když odjížděl z domu, velmi hezká, ale teď na ní byly vidět neklamně známky blížícího se stáří, i když svůj půvab ještě neztratila.

„A jak je tátovi?“

„Zaplať pámbů,“ teta se pokřižovala, „zlepšilo se to. Už dokonce vstane a chodí, byl dokonce venku, šel i na zasedání městské rady, ale před měsícem to s ním nevypadalo nejlépe. Mysleli jsme na nejhorší. Nechal si zavolat kněze a dostal poslední pomazání poté, co učinil generální zpověď. Potom se to zlepšovalo, ale vyhráno stále nemá. Je slabý, má záchvaty kašle, nemůže dýchat a má takový divný, horečnatý oči.“

„Je nahoře?“ zeptal se Vítek a kývl směrem ke schodišti.

„Ano, ale nevím, jestli nespí. Po obědě je vždycky zvyklý odpočívat...“

Vítek dál neposlouchal. Bral dřevěné schody po třech a tam nahoře v rozlehlé síni s výhledem na náměstí stál táta obrácen k němu zády a díval se z okna.

Otec zřejmě uslyšel jeho kroky, otočil se a v jeho tváři, kterou poznamenal věk i nemoc, se objevil úžas, který hned vzápětí vystřídal výraz nesmírného štěstí.

„Vítku...“ hlesl a udělal pár kroků k němu. Syn byl ale rychlejší a pak se dlouze objali. I přes radost ze setkání bodlo Vítkovi u srdce zjištění, že se z jeho otce stal vychrtlý stařec. Pamatoval si ho vždycky jako statného, silného muže a nyní cítil přes šaty jeho vystouplé kosti a v obličejí hledal jen s obtížemi známé rysy. Však mu už také docházely síly, pustil ho a musel si sednout na sedadlo pokryté

kožešinami umístěné ve výklenku u okna.

Stoupl si proti němu, táta uchopil jeho ruku, sevřel ji ve svých dlaních a dychtivě se mu díval do očí.

„Ani nevíš, synu, jak jsem rád, že jsi u mne. Už jsem ani nedoufal.“

„Hned, jak jsem dostal tvůj list, všeho jsem nechal a spěchal jsem k tobě. Jen doufám, že to s tebou nebude tak vážné, jak jsi psal, a že tu spolu ještě nějaký ten rok pobudeme.“

Otec zvažněl.

„Bylo to se mnou opravdu dost špatné. Ale od té doby, co jsem vyhodil lékaře, který mi jen pouštěl žilou a nasazoval pijavice, se to přece trochu zlepšilo. Ale k uzdravení to už asi není...“

„Přijel se mnou sluha Šimon, setkal jsem se s ním v Paříži, je to ale Čech. Vyzná se v mnoha věcech, mě také několikrát vykurýroval. Jeden čas sloužil na moři jako lodní ranhojič. Možná by mohl pomoci i tobě.“

Otec se podíval ke dveřím, u nichž stál Šimon. Rychle si ho prohlédl a řekl mu: „Vítám tě v tomto domě. Běž za paní Žofíí, ať dá najíst a ukáže ti tvoji komoru.“

Šimon se uklonil, a jak se narovnával, vrhl na Vítka vyčítavý pohled. Ve Francii bydleli v jednom pokoji a jedli ze společného stolu, a to, že by teď měl sedět u stolu s ostatními sloužícími, se mu asi ani trochu nelíbilo. Byl sice chudý, ale měl svoji čest.

„Poslechni otce,“ snažil se Vítek o co nejlaskavější tón hlasu. „Potom za tebou přijdu a domluvíme se, co a jak.“

„Jak poroučíte, pane,“ Šimon se uklonil a odešel.

„Víš hochu, každý člověk by měl poznat, kdy přijde jeho čas, a

smířit se s tím. Smířit se se svým osudem, Bohem i lidmi. Často nyní myslím na minulé časy, probírám svůj život ze všech stran a snažím se poznat, co jsem udělal špatně a co dobře. Odpustit lidem, kteří ti ublížili a naopak, doufat, že ti odpustili ti, kterým jsi uškodil ty, ať již na těle, duchu, či majetku. A co hlavně, aktivně se snažit své chyby napravit, alespoň ty, co ještě napravit jdou.

Nepochybuji, že tvůj sluha dokáže napravit zlomené kosti, sešívat rány, odřezávat zčernalé údy, ale obávám se, že tato choroba, co mě postihla, bude ještě dlouho posílat lidi do nebe či pekla, tak jak si kdo zaslouží.“

„Však ti bude lépe, uvidíš,“ snažil se ho utěšit Vítek a pohladil mu ruce. Tvář otce se rozjasnila, vrátil se mu lesk do očí, ale jen na chvíli, pak se jeho tvář opět zachmuřila.

„Je tu ještě jedna věc, co musíš vědět. Došlo bohužel k tomu, čeho jsem se vždycky bál. Finančně na tom nejsme moc dobře a já musím náš pivovar prodat. Už je skoro prodělečný...“

„Ale to nevádí. Já nějaké peníze mám a v Paříži jsem si sjednal docela výhodné místo u jednoho preláta. Stačí, když u něho nastoupím do konce roku, do té doby mi ho bude držet.“

„To jsem rád. Také budu muset opustit křeslo radního. Za pár týdnů dojde k obnovení městského konzilia a jsou tu bohatší.“

„Alespoň si odpočineš.“

„Máš pravdu. Co to jen stojí času, starostí, peněz a člověk se stejně žádného vděku nedočká. Ale já stále mluvím o sobě, co ty? Vyprávěj.“

Vítek se nedal prosit, a že měl co vyprávět! A to ještě polovinu svých dobrodružství, obzvláště těch pikantních, zamlčel. Jeho

povídání přerušila teta přinesením jídla. Na stůl přinesla mísu krupicové kaše, na dalším talíři smažené ryby, k tomu přikusovali rezný chléb a jako poslední chod přišly na řadu buchty s tvarohem a medem. Vše zapíjeli dobrým vínem. Otec jen uždiboval z přinesené krmě, zato Vítek jedl za dva, vždyť po celou dobu cesty domů, a ta trvala skoro tři týdny, se měl možnost jen dvakrát či třikrát dobře najíst, všechna ostatní jídla možná uspokojila žaludek, ale rozhodně ne jazyk.

„Kde jsi přišel k tomu novému sluhovi? Nebudí moc velkou důvěru,“ zeptal se otec, když teta se služkou odnesly talíře, mísy, nádoby na umytí rukou a na stole zůstaly jen sklenice s vínem.

„Máš pravdu. To nebudí. Když jsem ho poprvé uviděl, tak jsem si řekl, že je to asi pěkný lump. A on svým způsobem taky je, ale já si nemohu stěžovat. A jak jsme se seznámili?“ Vítek se napil vína a s přivřenými víčky začal vzpomínat.

„Setkali jsme se v jedné krčmě v Latinské čtvrti. Byl jsem tam ve společnosti svých kamarádů studentů, a několika hezkých, milých a veselých děvčat. Pilo se skvělé víno a přiznám se, že jsme byli docela hluční. Když jsem se jednou vracel ze dvora, kde jsem byl na malé potřebě, šel jsem kolem stolu, u kterého seděl on a další tři muži. Hráli karty. Při hře pronesl bezděčně pár českých slov, zarazil jsem se a zaostřil jsem na něho svůj už poněkud zamlžený pohled. Byl ošuntěle oblečený do nějakých hadrů, neholený, a já jsem rozhodně neměl chuť se v té chvíli k němu hlásit jako ke krajanu. Sedl jsem si zpátky ke svým kamarádům, nicméně jsem ho neustále po očku sledoval. Zpočátku prohrával, nicméně později začal vyhrávat a obral své

společníky o dost peněz. Jim se to samozřejmě nelíbilo, obvinili ho z falešné hry a s noži a tasenými kordy se na něho vrhli. Byl však rychlejší, sebral peníze ze stolu, přeskočil ho a běžel ke dveřím, u kterých jsme seděli my. Proběhl kolem a já, už nevím proč, jsem nohou překotil lavici do uličky těsně předtím, než k nám přiběhli jeho pronásledovatelé. První přes lavici upadl, ostatní dva se přes něho nemohli dostat, a když se konečně vymotali ven na ulici, nebylo už po něm ani stopy. Vrátili se zpátky a zle se na mě obořili, což se zase nelíbilo mým kamarádům, vytáhli jsme na ně své sečné zbraně, a protože mezi námi měli někteří dost horké hlavy, byli útočníci nakonec rádi, když odtáhli jen s několika krvavými šrámy.

Asi půl roku nato jsem hledal sluhu. Toho předešlého jsem musel pro chlast, lenost a drzost vyhodit. Obrátil jsem se na jednoho svého českého přítele, zda by o někom nevěděl. Ten mi přivedl onoho „falešného“ hráče a chválil ho pro jeho poctivost a pracovitost. Přiznám se, že jsem ho nepoznal, zato on mě ano. Také mi to, poté co jsem ho přijal, řekl. Trochu mě to zaskočilo, byl jsem přesvědčen, že v té krčmě na mě ani jednou nepohlédl. A on při tom byl schopen říci nejen, co jsem měl tenkrát na sobě, ale i popsat celou naši společnost, že by to ani nejlepší zvěd nedokázal přesněji. Přiznal se i k tomu, že těch pár českých slov řekl schválně, a já jsem přesvědčen, že už v té chvíli měl promyšlený plán útěku i s mojí rolí v něm.“

„Pozoruhodný muž,“ pokýval otec hlavou. „Takový se může vždycky hodit, pokud se ovšem nerozhodne tě okrást,“ přitom si těžce povzdychl, jako by si na něco vzpomněl.

„Zatím žádný důvod k podezření, že by mně škodil, nemám. Spíše

naopak. A s mečem se umí ohánět dobře, jak jsem se dneska přesvědčil.“

„Ty jsi u toho byl také?“ lekl se otec. „Vlastně mě to mohlo napadnout, když jsi přijel s nimi. A co se vůbec stalo? Slyšel jsem vyzvánění na poplach, řinkot zbraní a koňský dupot, ale než jsem se dostal k oknu, byl všude klid. Viděl jsem až příjezd vozů se zraněnými a mrtvými. Že by v okolí řádila zase raubířská banda? Slyšel jsem, že nějaká početná zločinecká tlupa řádí ve vedlejší kraji, ale že by zabloudili až sem?“

Vítek mu pověděl vše, co měl ještě v živé paměti, otec jen kroutil hlavou.

„Jako radní, i jako primas, jsem se účastnil vyšetřování mnoha zločinů, ale s tímhle jsem se ještě nesetkal. Zdá se, že městu i okolí nastanou zlé časy, jestli ty loupežníky nepochytáme. Zaráží mě ale, že jeden z nich, jak říkáš, měl skrytou tvář. To vypadá, jako by někdo chtěl, aby ho obránci nepoznali. Možná, že je to někdo z našeho města.“

„Ale kdo by to tedy mohl být?“

„Snad naši pacholci přivedou alespoň jednoho z těch lumpů, a kat to už z něho dostane, i kdyby z něho měl střeva vytrhat.“

Otec se při své řeči rozčilil, Vítek viděl, jak se mu začala třást ruka, ve které držel sklenici. Chtěl proto v zájmu jeho zdraví rychle přejít na jiné téma.

„Z té kupcovy Mariany vyrostla docela hezká dívka. Já si ji pamatuji, jak vždycky, když byla malá holčička, vzadu v krámě za sudy zvědavě vykukovala na lidi. Bylo to zábavné ji pozorovat.“

Z náměstí se ozval zvýšený hluk a Vítek přistoupil k oknu. Uviděl přijíždějící jezdce městské hotovosti. Nikde, ať se díval, jak chtěl, mezi nimi žádné zajatce neviděl. Informoval o tom otce, ten si jen povzdechl: „To se dalo čekat. Rychtář je sice pilný, svědomitý, ale na stíhání zločinců se vůbec nehodí. To není jeho chleba.“

Vítek zahlédl mezi ozbrojenci slézajícími z koní u radnice i Šimona. Docela nenuceně se tam s některými bavil, jako by je už znal léta. Kdepak, ten tu svoji krev nezapře, Vítek by nic nedal za to, že už prolezl celý jejich dům, vyzvěděl, co se dalo, od sloužících, a teď se vypravil prozkoumávat bližší i širší okolí.

Otočil se k otci, tomu bezvládně visely ruce podél těla, hlavu měl skloněnou na prsa, zhluboka oddychoval a jen to, že byl bokem opřen o stůl, zabraňovalo tomu, aby nespadol se židle.

Vítek by mu rád dopřál zasloužilý odpočinek, chápal, že toho na něho bylo dneska dost, chtěl proto co nejdříve odejít z místnosti, z chodby se ale ozvaly hlasy a vzápětí do místnosti vstoupila teta. Táta se s leknutím probudil a div přitom nepřekotil sklenice, jak divoce máchl rukou.

„Je tady posel z radnice,“ oznámila mu teta.

„A co chce?“ zívá otec a protáhl se. „Tak dobře, ať vstoupí.“

Teta ustoupila stranou ode dveří a do místnosti vešel asi dvanáctiletý klučina. Hluboce se uklonil, pozdravil, a sdělil tátovi, že pan primátor ho prosí a žádá, aby se dostavil na radnici na mimořádné zasedání městské rady.

„Dobře, dobře, hned tam budu,“ rozmrzeně prohlásil otec, potom se však na hochu usmál, vytáhl z váčku bílý peníz a podal mu ho.

„Vyříd' panu primasovi pozdravení a že tam přijdu hned, jak se ustrojím.“ Kluk schoval bleskurychle minci do rozedraných šatů, jako by se bál, že si to pantáta rozmyslí, klaněl se až ke dveřím, a pak už byl ten tam.

Oblékání zabralo dobrou půl hodinu. Vítek se nabídl, že ho na zasedání odvede. Otec to však hrdě odmítl. Pomohl mu jen ze schodů, přes náměstí šel sám opíraje se o hůlku. Vítek šel také ven, ale jen k ozbrojencům. Chtěl vědět, co Šimon od nich zjistil.

„Nikoho nechtyli,“ sdělil mu, když se u něho zastavil. „Na místě přepadení našli jen mrtvoly. Lupiči se asi vrátili a ty své zraněné druhy, co nemohli odnést, prostě podřezali a potom zmizeli v neprostupných lesích, kam si za nimi netroufali.“ Důvěrně se k němu naklonil a potichu mu řekl: „Jedinou stopu, kterou po nich našli, byl náš ohníček na břehu řeky. Takoví jsou to pátrači.“

„Já jsem ti říkal, abys ty ryby nechytal. Ještě místo lupičů skončíme na šibenici my.“

„Ryby jsem přivezl z trhu v Praze, na to si už nevzpomínáš? A taky bych byl rád, kdybys mi opatřil lepší ubytování. Do čeledníku si těžko můžu přivést milou a strávit tam s ní žhavou noc.“

„A ty už nějakou máš?“ zasmál se Vítek.

„Nemám. Ale už jsem si pár horkých favoritek na tuto funkci vyhlédl.“

„S těmi favoritkami to asi nebude tak horký. Teta je v tomto směru dost přísná a panečnice se k našemu domu nemůžou ani přiblížit. Jedině...“ Vítek se zamyslel, „na dvoře je takový přístavek s vlastním vchodem do uličky. Tam byste nikoho nerušili.“

„Výborně, tak si ho půjdeme prohlédnout,“ a Šimon ho netrpělivě táhl zpět k domovu.

3. KAPITOLA

Ráno Vítko probudilo slunce svítící mu přímo do obličeje. Před ním by se ještě skryl za závěsy své postele, horší však byl kravál ze dvora, křik a duté rány. Ty ho definitivně postavily na nohy. Přistoupil k oknu, aby ho zavřel, v noci ho neprozřetelně otevřel, když se probudil celý zpocený, ale neudělal to a zůstal u něho stát. Jeho pohled upoutaly dvě služky stojící u studně s vědry, či lépe řečeno, jejich více než pootevřené výstřihy. Živě se bavily a nenápadně pokukovaly po Šimonovi, co se nedaleko nich do půl těla svlečený myl v dřevěném korytě a všude kolem sebe cákal vodu.

Ty mi tady ještě scházely, pomyslel si, to těžko rozchodím. Podařilo se mu to jen proto, že se chvíli procházel po místnosti, než si šel spláchnout noční můry do kouta, kde stál škopek s vodou na podstavci. Trochu si umyl obličej a ruce, i když nebyl žádný velký milovník čistoty. Nic se nemá přehánět a špína s nečistotami patří k životu i přírodě.

Včera si z cestovních zavazadel vyndal jen část věcí, oblečení měl pohozené na truhle. Nyní se jimi probíral a hledal nejvíce čisté svršky, což bylo velmi těžké, protože během dlouhé cesty neměl moc příležitostí si je nechat vyprat.

Vybral si tedy jedny tmavé, na kterých to alespoň nebylo tolik vidět, postříkal se z flakonu voňavkou a vyrazil do síně v přízemí se najíst. Čeleď i dělníci se už najedli, jídlo se v létě podávalo na dvoře u rozkládacích stolů, nyní už uklizených. Vzpomínal, že v mládí, ještě

než odešel do školy v Praze, snídala, obědvala i večerela celá rodina vždy společně, byl to celý obřad, který měl svůj řád, a běda kdyby ho někdo porušil. Máma už nežila, otec byl vážně nemocen, a tak se dodržoval už jen společný oběd, jak se včera dozvěděl od tety.

Tu v síni nezastihl, šla pryč do apatyky otcovi pro tinkturu, kterou užíval, snídani mu podala její pomocnice Anna, starší, korpulentní žena, kterou by ani ten nejopilejší muž nenazval krasavicí. Ale vařila dobře.

Po vydatném jídle se zeptal Anny, zda je otec už vzhůru. Odpověděla, že ano, je v kanceláři a je u něho sládek.

Sládka Oulického neměl rád. Už jen pro jeho přehnaně uctivé a vtíravé chování vůči němu i otcí, ale i pro jeho bezcitné chování k dělníkům, a pochyboval, že se za tu dobu, co tu nebyl, zlepšil. Proto byl docela rád, když sládek sotva vstoupil do kanceláře, sklapl hned knihu s čísly, nad kterou oba skláněli hlavy, a měl se se slovy: „Nebudu rušit,“ hned k odchodu. „Musím dohlédnout na skládání povozu s pytlí ječmene,“ dodal s omluvným úsměvem. „Já sedlákům nevěřím. Ty chtějí člověka vždycky nějak ošidit.“

Vítek mu podržel dveře a poté, co za ním zaklaply, se starostivě zeptal: „Jak se dneska cítíš? Spal jsi dobře?“

Otec se ztěžka opřel o opěradlo křesla, na kterém seděl, zavřel oči a namáhavě oddychoval. Po chvilce znovu otevřel a vyzval Vítku, aby si sedl.

„Já už spánku moc nedám,“ řekl a přes tvář mu na okamžik přelétl úsměv. „Dobře, že jsi přišel. Musíme si vážně promluvit. Nechce se mi, ale musím.“ Naklonil se k němu přes stůl a zadíval se mu přímo

do očí. „Jak už jsem ti řekl, nejsme na tom finančně zrovna nejlépe. Dokud žila tvá matka, dej jí Bůh věčnou slávu, starala se o finance ona a uměla to, jen co je pravda. Ale co umřela, obchody začaly jít špatně, ceny surovin neustále vzrůstají, chasa chce stále více peněz i jídla a hostinští platí za pivo stále méně, když vůbec zaplatí. A pak ta moje nemoc... Musím pivovar i tento dům prodat, jestli nám má ještě něco zbýt. Mrzí mě to, ani nevíš jak.“

Vítek ho vzal za ruku.

„Kvůli mně si výčitky dělat nemusíš. Dobře víš, že mě vaření piva nikdy nelákalo, mám úplně jiné cíle, čeho chci v životě dosáhnout.“

„Sládek Oulický je ochoten za něj zaplatit slušnou sumičku,“ pokračoval otec. „Ta by tě mohla zajistit do konce života, samozřejmě, na nějaké rozhazování to není, ale na pěkné živobytí ano.“

Prodej jsem už ohlásil na radnici a městská rada s ním souhlasí.“

„To je dobře. Najdeme si nějaký jiný dům, kde budeš mít klid. Vždyť zde se od časného rána až dlouho do noci neustále rozléhá bouchání, křik a rachot. A stejně je pro nás příliš velký. Teď jde o to, aby ses uzdravil.“

„V mém věku,“ mávl rezignovaně rukou otec, „už nikdy zdravý nebudu. Když odejde jedna choroba, tak se okamžitě objeví jiná. A také nevím, jestli si někde jinde zvyknu. Mladý stromek můžeš přesazovat, jak chceš, ale starý už těžko, a když, tak stejně brzo zajde.“

„Vždyť se ještě nestěhujeme.“

„Nestěhujeme se, to máš pravdu. Ale za dva tři měsíce...“

„Uvidíš, v novém domě nám bude líp než tady. Po nějakém se porozhlédnu. Hlavně, aby tam byl klid a zdravý, čerstvý vzduch.“

„Já toho moc nepotřebuji. Člověk stejně může být jen v jedné místnosti, sedět na jedné židli u jednoho stolu a spát v jedné posteli. Ta touha ovládat co největší prostor prýští z hříšné pýchy.“

Vítek s ním tak zcela nesouhlasil, a tak aby předešel nedorozumění, změnil téma.

„Prohlédl tě nějaký doktor?“

„Pár jich bylo. A ty jejich rady byly stejně neúčinné jako léky, co mně předepsali. Nechal jsem si pouštět žilou a div že jsem nevypustil duši, jak se mi přitížilo. Od té doby sem žádný z nich nesmí. Ty peníze, co by si naučtovali, raději rozdám chudým. Alespoň něco udělám pro svoji duši, když už nemůžu nic udělat pro svoje tělo.“

„Mohli bysme zkusit zaříkávače nebo bylinkáře.“

„Všichni z nich se chválí, co všechno dokáží vyléčit, ale jako na potvoru se to nepodaří v tvém případě. Bylinkáři už tu byli. Masti neúčinkují a čaje? No, alespoň po nich dobře spím.“

„Pohlédnu se tedy po nějakém zaříkávači.“

„Další zbytečný výdaj.“

„Musíme zkusit všechno.“

„Když myslíš..., víš, když jsem byl mlád, tak jsem se hrozně bál smrti. Když jsem jednou stonal a byl jsem na tom dost špatně, tak jsem si při pohledu na okolní lidi říkal, já umřu a oni budou žít a užívat si života. Hrozně jsem jim to tenkrát záviděl. Teď už jim nezávidím, spíš je lituji.“

„Ale to snad ne.“

„Ale ano. Tato doba už není pro mě a vůbec mě nemrzí, že musím odejít z městské rady. Nemůžu se dívat, jak od onoho nešťastného